

Høstingsprosjektet 2025 – 2027

- Bærekraftig høsting av lirype og skogsfugl i et klimaperspektiv

Norsk Institutt for naturforskning (NINA), fuglehundfolk, jegere og Statskog gjør en svært omfattende undersøkelse av hvordan lirype og skogsfugl påvirkes av ulike høstingsnivå i perioden 2025-2027. Aldri før er det gjennomført et så omfattende forskningsprosjekt for å bygge kunnskap om jaktas påvirkning på bestandene av lirype og skogsfugl.

Kort om bakgrunn - behov for oppdatert kunnskap

Det hele startet med en omfattende karlegging av eksisterende forskning som viser stort kunnskapsbehov innen skogsfuglforvaltning og behov for oppdatert kunnskap om rypeforvaltning (resultatene herfra finnes i egen rapport: «ninarapport2570»).

Jegere, naturvernere, myndigheter og befolkningen generelt er stadig mer bevisst på at vår høsting må skje innenfor bærekraftige rammer. For å oppnå dette trenger vi kunnskap om hvordan jakta påvirker bestandene, slik at vi unngår å høste mer enn det de tåler.

De ville hønsefuglene er blant våre mest populære jaktressurser, og gjennom tidene er det forsket mye på hvordan jakt påvirker rypebestandene. På 1990-tallet ledet Hans Chr. Pedersen et prosjekt på effekten av jakt på lirype. Denne studien har blitt stående som en av grunnpilarene i rypeforvaltninga, og er til dags dato den sikreste kunnskapen vi har rundt temaet.

Men mye har endret seg siden den gang. Hvor gyldig er denne kunnskapen nå som både klima og natur er i endring? Og er disse forskningsresultatene overførbare til jakt på orrfugl og storfugl?

Når Statskog har arealer for jakt i store deler av Norge, kan vi bruke dette for å legge til rette for økt kunnskap.

Forsøksområder og ulike høstingsnivåer i forsøksperioden

Ved hjelp av matematiske modeller og økologiske kart har forskerne beregnet hvor mange områder som må inngå i undersøkelsen for å få statistisk sikre svar, og hvordan disse jaktfeltene bør fordeles utover landet for at resultatene skal fange opp de viktigste klimagradiene. Et allerede omfattende takseringsarbeid har videre gjort det mulig å legge forsøksområder til områder hvor det allerede foregår utstrakt taksering (selv om det i enkelte områder vil være behov for å øke takseringsinnsatsen noe).

I alt 64 jaktfelt fordelt over hele landet er valgt ut for å fange opp geografiske forskjeller og klimavariasjoner (34 lirypefelt og 30 skogsfuglfelt). Omfanget gjør det mulig å dekke ulike forutsetninger (innland, kyst, ulik høyde over havet, daglengdevariasjoner, årstidsvariasjoner, ulik topografi, mv.) Dette skal sikre at resultatene vil ha stor overføringsverdi for lirype- og skogsfuglforvaltning i hele Norge.

Hvor stor andel av bestanden i jaktfeltene som skal tas ut gjennom jakt det enkelte år i forsøksperioden er forhåndsbestemt ved loddtrekning (se tabell nedenfor for oversikt over forsøksområdene i Nordland og høstingsnivå det enkelte år i forsøksperioden).

I alle lirypefeltene testes det ut tre ulike høstingsnivå; 0 % (ingen jakt), 15 % og 30 % uttak av bestanden. For første gang i historien vil en tilsvarende undersøkelse også gjøres for skogsfugl. På grunn av lavere reproduksjonstakt og høyere levealder settes høstingsnivåene for uttak av

storfugl og orrfugl til 0 %, 10 % og 20 %. Kombinert med omfattende takseringsdata vil dette gi ny kunnskap om hvordan jakt påvirker bestandene av lirype og skogsfugl.

Egen nettside med all relevant informasjon om prosjektet

Det er opprettet en egen nettside med all relevant informasjon om prosjektet. Denne finnes her:

<https://www.statskog.no/jakt-og-fiske/baerekraftig-forvaltning/hostingsprosjektet-2025-2027-for-rype-og-skogsfugl>

Forsøksområder i Nordland og høstingsnivå det enkelte år i forsøksperioden:

Art	Forsøksområder/jaktfelt	Uttak 2025	Uttak 2026	Uttak 2027
Lirype	Sundsfjordfjellet/Ruffen	30 %	0 %	15 %
Lirype	Semskdalen/Kjemå/Viskis	30 %	0 %	15 %
Lirype	Skaiti	15 %	30 %	0 %
Lirype	Balvatnet Saltdal	15 %	0 %	30 %
Lirype	Harodalen/Tollådalen	0 %	30 %	15 %
Lirype	Gran 20	0 %	15 %	30 %
Lirype	Hatt 4B	0 %	30 %	15 %
Lirype	Hatt 2B	30 %	0 %	15 %
Lirype	Hemn 11	30 %	15 %	0 %
Lirype	Hemn 9	15 %	30 %	0 %
Lirype	Ran 2	15 %	0 %	30 %
Lirype	Ran 3	30 %	15 %	0 %
Lirype	Ran 10	0 %	30 %	15 %
Lirype	Ran 9	0 %	15 %	30 %
Skogsfugl	Hemn 3	0 %	10 %	20 %
Skogsfugl	Gran skogsfugl	20 %	0 %	10 %

**Jaktuttaket er andelen jaktuttak av taksert bestand i det enkelte forsøksområde. Merk at det i forbindelse med prosjektet vil være en del jaktfelt som får endring i jaktfeltgrensene sammenlignet med tidligere (jaktfeltgrensene oppdateres fortløpende på Inatur.no).*